

PROBUS

ASSOCIATION OF
RETIRED
PROFESSIONAL AND
BUSINESS MEN

PROBUS CLUB HELMOND

Secretariaat: Frans Kroese, Dierdonkiaan 35, 5709 MG Helmond

Telefoon: 06-53948890

E-mail: kroesef@xs4all.nl

Website: <https://helmond.probus-nederland.nl>

Verslag van de bijeenkomst van 21-3-2024 Nr. 1071

Locatie: de Couwenbergh

Voorzitter: Herman van Dijk

Verslag: Wim van Geldrop, Frans Kroese

Attendance: 75,86 %

Effectieve aanpak van de ecologische uitdagingen. Jean Frijns.

Voorzitter Herman kondigt Prof. dr. Jean Frijns aan als econometrist en fiscaal deskundige, onderdirecteur Centraal Plan Bureau en specialist bij het ABP. Hij presenteert een analyse van het verslag van de Club van Rome met het thema: "grenzen aan de groei" met de factoren energieverbruik, emissies, biodiversiteit en wereldbevolking.

In 1982 was er een rapport van de regering dat kernenergie aanbeval ten koste van kolencentrales. Een week later vond de ramp van Tsjernobyl plaats! Einde rapport. Het energieprobleem werd monodimensionaal als een nationaal probleem voorgesteld, terwijl het mondiaal samenhangt met voeding, ontbossing, bevolkingsgroei en biodiversiteit. Het rapport van de Club van Rome in 1970 zag dit eveneens zo: een globaal probleem. De zaak voorgesteld als dat alles in mekaar zal storten: de meltdown van de economie en bevolking in de wereld: bronnen raken op, de bevolking neemt fataal toe evenals de industriële output, de vervuiling neemt toe etc. Maar er is redding. De exponentiële groei van de bevolking loopt tegen grenzen aan en daarna neemt alles in het systeem af. Spreker maakt een vergelijking met fruitvliegjes op de fruitschaal die explosief groeien zolang er fruit is, maar zodra deze voedingsbron op is, sterven ze allemaal af. Er werd een eindigheid van grondstoffen verondersteld, waarna de samenhangende zaken als industriële productie "in een donderden". Toch is dit allemaal niet gebeurd door negatieve feedbackmechanismen.

Belangrijke aanjagers van de groei is de toename van de bevolking en technische vooruitgang en investeringen. De limieten zijn de hoeveelheid vruchtbaar land, de voorraden metalen en energie en broeikasgassen. De voorspellingen van Rome kwamen – zoals bijna alle voorspellingen - echter niet uit: de eindigheid van grondstoffen viel tegen. De prijzen van grondstoffen stegen en de productontwerpen werden zodanig, dat er steeds minder grondstoffen nodig waren, hetgeen leidde tot besparingen in de productie.

De uitdaging blijft echter: exponentiële groei versus eindigheid van bronnen.

Het energieverbruik heeft de "Kuznets-curve" gevolgd: neemt toe met stijgend inkomen per hoofd bevolking, bereikt een maximum en daalt weer. Rijke landen zitten nu in het dalende deel en de ontwikkelingslanden – het overheersende deel - in het stijgende deel van de curve. China met de grote bevolking zit in het stijgende deel op dezelfde hoogte als Nederland nu, maar zal blijven stijgen indien er kolencentrales gebouwd blijven worden. Ook India is in stijgende lijn, maar heeft de top nog lang niet bereikt. Suggestie: in die landen kerncentrales bouwen, zodat ze nooit de stijgingen van ons land zullen bereiken?

Energietransitie met afbouw fossiele energiebronnen naar nieuwe technieken is technisch wel mogelijk: zon/wind, H₂ (energiedrager, geen bron), CO₂-opslag (afvalvermindering), kernenergie.

De kosten zijn echter kolossaal: €2000 miljard per jaar! Bovendien zijn dure investeringen in landen met een slechte politieke structuur niet gewenst.

CO₂-heffingen zijn in Engeland het hoogst. CO₂-emissies door productie en vervoer van voedsel is voor rundvlees het hoogst, stukken minder voor kip en palmolie.

Spreker is somber over de beschikbaarheid van voedsel en biodiversiteit. De productie van voedsel in de wereld is "idiot" ongelijk verdeeld. Grote landen met grote bevolkingsgroei (Afrika) kunnen hun eigen voedsel niet opbrengen, terwijl de benodigde hoeveelheid in de toekomst bij lange na niet wordt gehaald. In Afrika spreekt men van "small plot farming": de stukjes land, waar productie van voedsel plaats heeft, worden steeds kleiner en dus ineffectiever. Dit zit in de Afrikaanse cultuur, samenhangend met de oorspronkelijke stammensamenleving.

Verbetering in de landbouw gaat ten koste van de biodiversiteit.

Bevolkingsgroei, stijgende consumptie is heden het grootste probleem. Oded Galor: "De reis van de wereld". Welvaart leidt tot kleiner aantal kinderen per gezin met meer investering in de opleiding van kinderen, technische vooruitgang en waarschijnlijk tot afname van de bevolkingsgroei. Onderwijs loont. In India loopt de groei bevolking op, in het Midden-Oosten zie je vermindering. Godsdienst is niet een bepalende factor. In Afrika is het aantal kinderen per gezin verreweg het grootst.

Vermindering van consumptie, vooral van vlees (minder beslag op grond) is ook een belangrijke factor, alleen politiek (boeren) vaak niet haalbaar.

Afrika heeft niets gedaan om de bevolkingsgroei af te remmen. Bovendien is er nauwelijks industrie en technische vooruitgang. Geld geven is alleen zinvol in de private sector en niet op politiek niveau met gevaren van corruptie. De economische ontwikkeling aldaar blijft "verschrikkelijk" achter. Oorzaken noemen als cultuur is maar de vraag; snel dekoloniseren is wellicht wel een belangrijke factor geweest (Kongo). Opmerking: ook grenzen trekken dwars door bevolkingssamenstellingen heen met culturen die elkaar naar het leven staan, speelt ook een rol van betekenis.

Een "vloek" voor een land is bovendien als er goud of kostbare delfstoffen gevonden worden: een hele industrie maakt zich meester van die regio, sluit contracten met de machthebbers. Het is het snelle geldmaken in de verkeerde industrie. Alleen de elites profiteren. Er zijn echter raderen van verandering (zie groeimodel van Galor), weliswaar langzaam.

Opmerking: om transitie te bereiken is het belangrijk dat men zich kennis verwerft over de noodzaak ervan en niet door politieke dwang. Ook verbetering van de opleiding van vrouwen en investering daarin met daarvoor ook een verbeterde positie van de vrouw in het gezin, speelt een belangrijke rol.

Voorzitter bedankt spreker voor zijn boeiende verhaal en constateert dat er geen dwingende vragen meer zijn.

Wim van Geldrop.

Mededelingen

Het jaarlijkse uitje zal op 13 juni as plaatsvinden. Noteer dat in je agenda. Wij wachten in spanning af wat onze activiteiten commissie dit jaar voor ons in petto heeft. Noteer deze datum in je agenda.

Ook wil ik nog even de aandacht vestigen op de bijeenkomst van 16 mei as. Ton Schepens zal dan een lezing geven over vele aspecten rondom stervensbegeleiding in de huidige tijd. Deze bijeenkomst kan ook bijgewoond worden voor onze partners en Single Ladies.

Herman geeft even het woord aan Johan die ons even bijpraat over Pierre Pijs.

De jarigen die trakteren zij dit keer Rob Peters en Ad van Dun. Ron en Ad van harte gefeliciteerd en nog vele jaren.

Dit verslag wordt opgenomen op onze website <https://helmond.probus-nederland.nl/> tezamen met foto's en verder beschikbaar beeld en geluid van presentaties.

Indien men verhinderd is een bijeenkomst bij te wonen gelieve dit te melden via de link op onze website <https://helmond.probus-nederland.nl/contact/> (inloggen is niet nodig)